

La Universitat de Barcelona i el seu compromís amb la sostenibilitat durant el curs 2022-2023

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

El compromís amb el desenvolupament sostenible

La Universitat de Barcelona (UB) està totalment compromesa amb el desenvolupament sostenible (DS) i vol integrar la sostenibilitat en tots els àmbits. Com a universitat sostenible, ha d'educar la ciutadania per al DS, ha d'ajudar a resoldre els reptes socials i ambientals urgents, i ha de contribuir a reduir la petjada ecològica i les desigualtats socials. En definitiva, ha de capacitar tota la comunitat universitària perquè actui i faci de la sostenibilitat una prioritat. Cal avançar a desenvolupar la cultura de la sostenibilitat perquè tota la comunitat universitària estigui informada dels principals reptes ambientals i socioeconòmics, exerceixi una conducta ecològicament responsable, i passi a l'acció per aconseguir una UB sostenible i compromesa amb la societat.

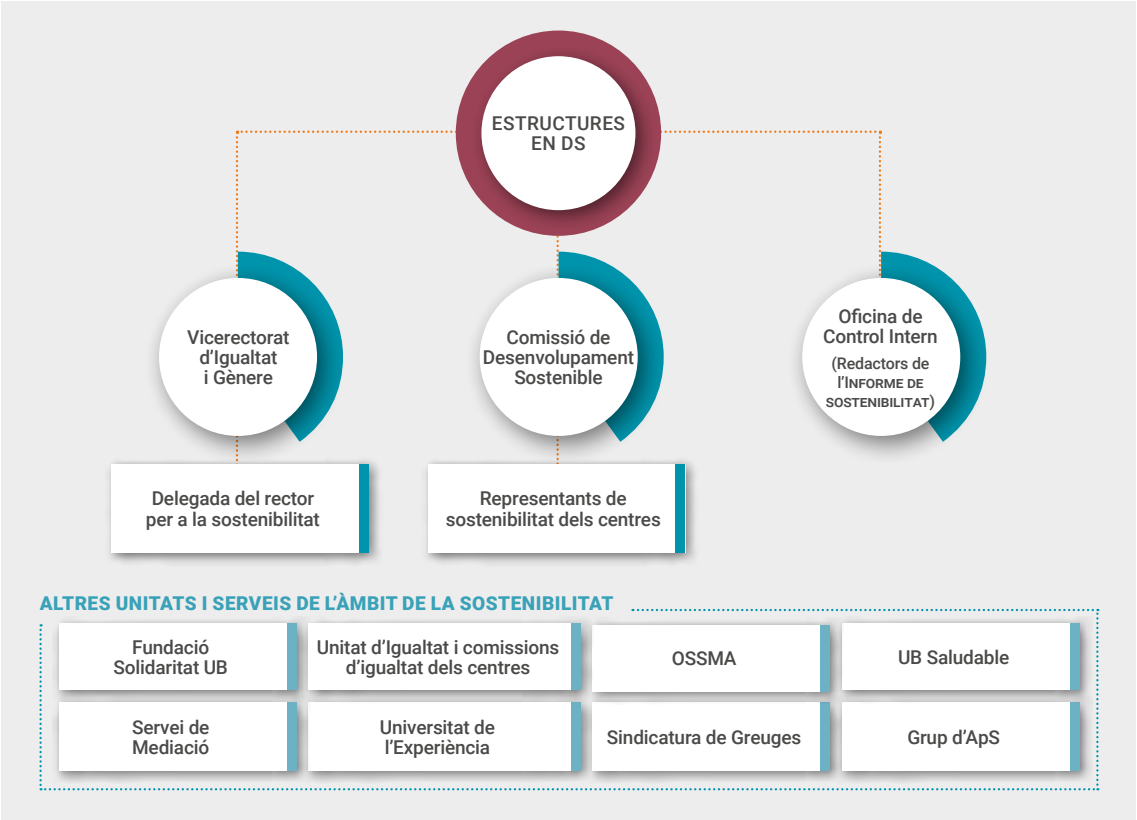
En aquesta direcció, el 2023 s'ha continuat desenvolupant el programa previst a l'Agenda 2030 de la UB, aprovada el 2020, i al Pla de govern 2022-2024 de la mateixa UB. Així mateix, s'han enfortit les relacions amb diverses associacions i institucions que vetllen per la sostenibilitat, a escala tant local com nacional i internacional.

Un avenç important d'aquest any 2023 ha estat el desplegament del Full de ruta per implementar accions de sostenibilitat a la UB, amb la definició i priorització de les actuacions necessàries per assolir-ne els objectius. Aquestes actuacions van adreçades a reduir l'impacte ambiental i les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle resultat de la nostra activitat. N'és un exemple la instal·lació fotovoltaica de la Facultat d'Economia i Empresa.

D'acord amb el compromís institucional amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), la UB ha elaborat l'INFORME DE SOSTENIBILITAT 2022-2023, que recull novament les actuacions principals de la UB respecte dels ODS i explicita quines de les accions descrites tenen un impacte clar i directe en aquests objectius globals. L'informe posa de manifest l'inici d'un canvi de paradigma: a més de portar a terme nombroses accions relacionades amb el DS, la UB ha donat un fort impuls a les polítiques de sostenibilitat dins del Pla de govern 2022-2024 de la UB.

Totes aquestes polítiques no serien possibles sense la implicació i el suport de la comunitat universitària, que contribueix a millorar el nostre impacte ambiental i social tant en l'àmbit de la recerca com en els de l'educació, les operacions de campus i el lideratge.

Estructures en desenvolupament sostenible

Estratègia de desenvolupament sostenible

L'estratègia de la UB en aquest àmbit està recollida en diversos documents:

- Al llarg de l'Informe de sostenibilitat, especialment en la presentació del rector.
- Al Pla de govern 2022-2024 de la UB.
- A l'informe de gestió del rector que es presenta al Claustre Universitari cada any.
- A l'[Agenda 2030 de la UB](#), com a marc d'actuacions en què es recullen les metes de la UB per contribuir a assolir els ODS.
- Al document de proposta de [mesures per afavorir la conducta ecològica responsable](#).
- Al [Full de ruta per implementar accions de sostenibilitat](#).

També s'ha de mencionar el web sobre [ODS de la UB](#), en què es recullen els diferents documents estratègics en matèria de sostenibilitat, així com les accions que es desenvolupen, i es detalla en cada cas a quins ODS es contribueix.

L'any 2023 s'ha creat el Hub en [Sostenibilitat Global](#) i s'ha organitzat una sessió de treball conjunt entre tots els investigadors que en formen part. En aquest acte s'ha debatut en grups multidisciplinaris sobre temes com ara la sostenibilitat en la recerca i la docència, els models de vida sostenibles i la manera de promoure'ls des de la Universitat.

Articles científics publicats relacionats amb la responsabilitat social i els ODS

LInCites, de Clarivate Analytics, permet classificar les publicacions d'investigadors de la UB segons els ODS amb què estan relacionades. Gràcies a aquesta eina de consulta, s'ha observat que, de **7.322** documents indexats l'any 2023 a la base de dades del portal Web of Science, **5.647 (77,1%)** estan vinculats a un ODS o més. Els resultats, ordenats per nombre de citacions, han estat els següents:

ODS	Contribucions als ODS registrades al portal Web of Science	Total de citacions que han rebut aquests documents
03 Salut i benestar	4.203	5.262
13 Acció climàtica	403	485
11 Ciutats i comunitats sostenibles	185	243
05 Igualtat de gènere	315	269
15 Vida terrestre	254	184
06 Aigua neta i sanejament	93	89
14 Vida submarina	139	211
07 Energia neta i assequible	117	56
02 Fam zero	104	179
04 Educació de qualitat	205	142
10 Reducció de les desigualtats	58	82
01 Fi de la pobresa	55	74
12 Consum i producció responsables	35	36
09 Indústria, innovació i infraestructures	48	62
08 Treball digne i creixement econòmic	46	33
16 Pau, justícia i institucions sòlides	25	9
Total*	6.285	7.416

* El total de **6.285** contribucions als ODS de les publicacions de la UB s'explica perquè, de les **5.647** publicacions que tenen algun impacte, diverses contribueixen a més d'un ODS.

Posició de la UB en els rànquings internacionals sobre sostenibilitat

La UB s'ha tornat a posicionar entre els llocs **101 i 200** del món (sobre **1.705** participants) amb relació a l'impacte de les universitats a l'hora d'assolir els ODS en el rànquing publicat per la revista especialitzada *Times Higher Education: THE Impact Rankings 2023*. Pel que fa a la classificació en els diferents ODS, ha quedat entre els llocs **101 i 200** per als ODS 3 i 5, en el **93** per a l'ODS 11, en el **75** per a l'ODS 9, en el **98** per a l'ODS 16 i en el **201** per a l'ODS 4. Les universitats participants en cadascun d'aquests ODS oscil·laven entre el

735 de l'ODS 13 (l'ODS amb menys participants) i els **1.625** de l'ODS 17.

A més, s'ha assolit el lloc **76** mundial en el QS University Ranking sobre sostenibilitat del 2024 (fa referència a l'any anterior), que avalua unes **1.400** institucions d'arreu del món. .

S'ha tornat a portar a terme una campanya per impulsar que tots els TFG i TFM incorporin una reflexió sobre els ODS a què donen resposta, per ajudar a conscienciar tant l'alumnat com el professorat. En una part important dels ensenyaments aquesta acció s'ha desenvolupat amb èxit. A partir del curs 2023-2024, aquesta reflexió sobre els ODS amb els quals es pot relacionar el treball serà obligatòria.

8 TREBALL D'IGNE
I CREIXEMENT
ECONÒMIC

10 REDUCCIÓ DE
LES DESIGUALTATS

S'han obert dues convocatòries d'ajuts per donar suport econòmic i facilitar l'assistència a congressos, seminaris i estades de recerca o altres activitats que impliquin un desplaçament destinades a membres del PDI amb necessitats especials per raons de diversitat funcional o que tinguin a càrrec seu algun fill o filla menor de dos anys, amb la finalitat de conciliar la vida laboral i familiar.

Projectes d'aprenentatge servei

3 SALUT
I BENESTAR

4 EDUCACIÓ
DE QUALITAT

5 IGUALTAT
DE GÈNERE

10 REDUCCIÓ DE
LES DESIGUALTATS

17 ALIANÇA
PELS OBJECTIUS

L'ApS és una proposta docent i de recerca que integra el servei a la comunitat i l'aprenentatge acadèmic en un únic projecte que permet a l'alumnat formar-se mentre treballa sobre necessitats reals de l'entorn, amb l'objectiu de millorar-lo. A la UB, l'any 2013 es va crear el Grup d'ApS UB, amb la finalitat de difondre i estendre l'ApS a la Universitat. Té un caràcter totalment interdisciplinari, ja que l'integra professorat de totes les facultats de la UB.

Dues novetats rellevants d'aquest curs són que s'ha aprovat el pla docent de la nova assignatura Aprenentatge Servei, Compromís i Transformació, que s'impartirà a partir del curs 2023-2024. Serà una assignatura optativa oferta en diversos graus de la UB en què l'estudiantat treballarà en grups multidisciplinaris en col·laboració amb una entitat social per resoldre un problema socioambiental. Es tracta de la primera assignatura transversal entre diversos graus que es duu a terme a la UB. La segona novetat rellevant és que s'ha constituït la Càtedra UB d'Aprenentatge Servei, en col·laboració amb la Fundació Fèlix Llobet.

La innovació docent vinculada a la sostenibilitat

L'any 2023, dels **133** grups d'innovació docent reconeguts, **28** desenvolupen projectes de millora o innovació vinculats a la sostenibilitat reconeguts pel Programa de recerca, innovació i millora de la docència i l'aprenentatge (RIMDA) del Vicerectorat de Política Docent o altres convocatòries competitives.

4 EDUCACIÓ
DE QUALITAT

Pel que fa a projectes concrets de millora i innovació, l'any 2023 s'han reconegut **3** projectes que dins dels objectius preveuen aspectes relacionats amb la sostenibilitat, **1** que dins dels objectius en preveu de relacionats amb la sostenibilitat i els ODS, i **12** que treballen en alguna de les línies estratègiques relacionades amb els ODS (d'aquests **12**, n'hi ha **4** que s'enfoquen al disseny universal d'aprenentatge, **6** a qüestions de gènere i **2** a projectes d'ApS).

Conciliació de la vida personal i professional

5 IGUALTAT
DE GÈNERE

8 TREBALL D'IGNE
I CREIXEMENT
ECONÒMIC

Segons la normativa vigent, el PDI disposa de **6** dies d'afers particulars. D'altra banda, el PTGAS té una bossa de **42 hores** d'assumptes particulars i **30 hores i 30 minuts** per a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral, durant l'any 2023.

Teletreball

Per optar a aquesta modalitat, s'han de presentar obligatòriament un pla personal de treball entre la persona sol·licitant i la persona responsable i, posteriorment, l'autorització i vistiplau de l'administrador/a de centre o director/a d'àrea. També és imprescindible assolir uns cursos formatius específics.

8 TREBALL D'IGNE
I CREIXEMENT
ECONÒMIC

L'autorització pot ser d'entre una i tres jornades de teletreball a la setmana, sempre que es compleixin uns requisits determinats (tenir tasques teletreballables, una antiguitat mínima d'un any, etc.) i que quedin cobertes les necessitats del servei.

Els plans docents de les assignatures del curs 2022-2023 s'han elaborat tenint en compte les recomanacions de la *Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els plans docents i les assignatures de la Universitat de Barcelona*.

Retribució de les dones i dels homes i sòstres de vidre

PTGAS

Categoria	Retribució per trams	Homes	Dones	% de dones
Gerent/a	118.320,94	0	1	100
Direccions d'àrea	86.569,92	10	11	52,38
PTGAS funcionari A1	53.952,01	8	28	77,78
PTGAS laboral 1	46.761,03	133	161	54,76
PTGAS funcionari A2	43.781,67	57	182	76,15
PTGAS laboral 2	38.375,94	122	97	44,29
PTGAS funcionari E	33.291,20	2	0	0
PTGAS laboral 3	32.275,36	208	179	46,25
PTGAS funcionari C1	32.098,62	84	292	77,66
PTGAS funcionari C2	26.810,53	120	388	76,38
PTGAS laboral 4	25.443,76	84	126	60

PDI

Categoria	Retribució	Homes	Dones	% de dones
Professorat catedràtic d'universitat funcionari	50.736,52	275	139	33,57
Professorat catedràtic d'universitat laboral	50.247,36	50	36	41,86
Professorat agregat	41.244,10	341	377	52,51
Professorat titular d'universitat	40.318,14	305	269	46,86
Professorat catedràtic d'escola universitària	40.318,14	2	3	60
Professorat associat estranger	40.318,14	1	0	0
Professorat lector	37.385,28	229	235	50,65
Professorat titular d'escola universitària	35.552,68	31	24	43,64
Professorat col·laborador permanent doctor	34.170,46	14	19	57,58
Professorat col·laborador permanent	31.596,98	3	8	72,73
Investigador postdoctoral SECTI (propri d'R+D+I)	26.866	2	3	60
Ajuts de personal investigador en formació (APIF)	19.559,15	62	62	50

Igualtat

La Unitat d'Igualtat de la UB, juntament amb la Comissió d'Igualtat delegada del Consell de Govern i les diferents comissions d'igualtat dels centres, té com a finalitat impulsar, coordinar i implementar la perspectiva de gènere en totes les accions de la Universitat, fins a aconseguir la plena igualtat entre les persones que integren la comunitat universitària. Per assolir aquest objectiu, disposa de **2** eines principals: el III Pla d'igualtat de la UB i el Protocol contra l'assetjament i les violències masclistes i LGBTIQ+ fòbiques. Una novetat rellevant del curs 2022-2023 és que s'ha aprovat i publicat la *Guia de cures, conciliació i gestió del temps per a la comunitat universitària*.

Programa BkUB d'ajuts a l'alumnat

Entre els ajuts a l'alumnat, cal destacar el programa BkUB, propi de la UB, l'objectiu del qual és facilitar tot un seguit de mesures per impedir que les dificultats econòmiques siguin un obstacle per estudiar a la Universitat. En el marc d'aquest programa, s'han aco-

llit a les facilitats de pagament més de **13.000** alumnes de grau i s'han concedit, de moment, **334** ajuts econòmics en les convocatòries ja tancades.

2022-2023

Ajuts a l'estudi per situacions sobrevingudes	43
Ajuts per a assignatures repetides	140
Ajuts a l'alumnat de màster universitari	—
Ajuts per a terceres llengües	151
Total	334

Sindicatura de Greuges de la UB

La Sindicatura de Greuges vetlla pels drets i les llibertats de l'alumnat, el PDI i el PTGAS davant les actuacions dels diferents òrgans i serveis universitaris. També exerceix una activitat informativa permanent sobre el funcionament de la UB.

Dels **106** casos tractats, la Sindicatura n'ha derivat **44**, ja que prèviament la persona demandant no s'havia dirigit a l'autoritat competent (abans d'acudir a la Sindicatura, cal esgotar les vies formalment establertes). Entre la resta de casos, han predominat les qüestions relacionades amb la matrícula (**17**) i l'avaluació (**7**). En **21** dels casos atesos, la Sindicatura s'ha pronunciat en sentit favorable a la sol·licitud de la persona demandant.

Solidaritat i voluntariat

La Fundació Solidaritat promou la solidaritat i l'acció social, a escala tant nacional com internacional, així com el voluntariat de la comunitat universitària. Durant l'any 2023, les seves activitats s'han organitzat a l'entorn de **4** grans eixos de treball.

Projectes de cooperació i formació universitària per al desenvolupament	Projectes d'educació per a la ciutadania global, ApS i voluntariat	Projectes de foment de la pau i la memòria democràtica	Projectes de promoció i defensa dels drets humans, la inclusió i el refugi
---	--	--	--

Universitat de l'Experiència

Des del curs 2010-2011, la Universitat de l'Experiència posa a disposició de totes les persones de més de **55** anys un seguit de programes universitaris que ofereixen una formació aprofundida, sense demanar-los cap formació prèvia. Els programes tenen una durada d'un, dos o tres cursos.

Evolució del nombre de programes, cursos i alumnat				
	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Programes	14	14	14	12
Cursos	32	38	41	48
Alumnat	1.512	1.110	1.321	1.768

Del total de **1.768** alumnes (**65,5%** dones i **34,5%** homes) del curs 2022-2023, **909** (**51,4%**) han començat un programa i **859** (**48,6%**) han fet el segon curs o el tercer curs.

El percentatge de despesa en entitats proveïdores del 2023 feta a la província de Barcelona (**72.600.614,1** euros) respecte del total (**113.716.448,1** euros) és del **63,8%**

Emissions de CO₂

Inventari d'emissions (en tones de CO ₂)	2020	2021	2022
Emissions totals	15.419,4	24.754,6	34.993,2
Emissions directes	3.266,8	3.947,7	3.768,8
Combustió de fonts fixes (gas)	2.038,4	2.769,1	2.372,2
Combustió de fonts mòbils (vehicles propis)	19,6	41,1	37,4
Fugitives (refrigerants)	1.208,8	1.137,5	1.359,2
Emissions indirectes	12.152,5	20.806,9	31.224,4
Energia adquirida (electricitat)	0	130,4	0
Transport de distribució	4,3	5,2	4,7
Transport <i>in itinere</i> (PTGAS i PDI)	2.094,8	2.929,4	9.520,9
Transport de clients i visitants (alumnes)	4.516,8	11.716,5	13.557,1
Viatges de negoci	166,9	288,9	1.619,5
Tractament de residus municipals	140,8	327,0	581,1
Tractament d'altres residus	11,2	85,1	16,1
Consum d'aigua	42,9	49,6	58,8
Altres serveis (núvol)	–	–	71,6
Compra de materials i productes (paper)	33,0	42,2	29,3
Producció d'electricitat adquirida	–	–	966,2
Béns de capital (construcció d'edificis, compra d'aparells elèctrics i electrònics)	5.142,3	5.232,7	4.799

Pla per fomentar l'estalvi energètic a la UB

En el marc d'aquest pla es van definir un seguit d'inversions, es van establir directrius en relació amb la il·luminació, l'ús d'equips informàtics i la climatització, i s'ha dut a terme una campanya de comunicació i sensibilització. La campanya, amb el títol «**En som responsables!**», inclou, entre altres accions, un vídeo i cartells amb bones pràctiques d'estalvi, notícies i informacions sobre l'evolució dels consums, tant d'energia com d'aigua. Trimestralment, aquesta informació s'ha presentat amb una anàlisi més detallada per facultats, que facilita als deganats i admi-

nistracions de centre la possibilitat de fer-ne una difusió per diferents vies (pàgina web, xarxes socials, pantalles, etc.). L'estalvi assolit per al conjunt de l'any 2023 amb el conjunt de mesures implantades va ser d'un **7,5 %** en l'electricitat i d'un **24,5 %** en gas.

S'ha creat el nou espai ReUButilitzem, disponible a la pàgina web de l'OSSMA. Es tracta d'un punt de trobada entre unitats de la UB on es poden oferir productes empenant un formulari senzill i cercar productes alternatius a la compra. D'aquesta manera, s'allarga la vida útil dels productes i materials de la Universitat.

El projecte Flota UBici (amb un total de **20** bicicletes) posa a disposició pel personal que les vulgui utilitzar bicicletes com a mitjà de transport per a desplaçaments per motius de feina (reunions, visites, etc.), amb un ús compartit entre el personal. Les bicicletes es troben incloses en l'assegurança general de la UB, amb les cobertures bàsiques de responsabilitat civil, sempre que s'utilitzin per motius de feina. Aquest projecte ha estat reconegut pel Consell Ciutadà per la Sostenibilitat de Barcelona com una de les deu bones idees per canviar el món.